

Državni izpitni center

M 2 4 1 1 0 3 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 1 ====

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 7. maj 2024

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1***1. Razpravljalni esej**

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, razpravljalni	
Čas	SM 2024	
Tema	UJETI ALI SVOBODNI?	
Naslov	ZAKAJ JE BIVANJE ZA ZAPRTIMI VRATI IN V SKLADIŠČU PEKLENSKO?	
Navodila	<p>GARCIN: <i>Se smeje.</i> To je torej pekel. Nikoli si ne bi bil mislil ... Se spominjata: žveplo, grmada, raženj ... kakšna neslanost! Tudi brez različnih gre. Pekel so drugi.</p> <p style="text-align: right;">(J.-P. Sartre: <i>Zaprta vrata</i>)</p> <p>VERA: Podpisale smo za eno leto nonstop, samo nedelje frej. Dobimo zraven stanovanje, tuše in prehrano.</p> <p>MARIA: Hudičeva pogodba.</p> <p>VERA: Ta fina se spet pritožuje. Če ti kaj ni všeč, veš, kje so vrata. Koliko jih čaka zunaj, da pridejo na tvoje mesto.</p> <p style="text-align: right;">(T. Mislej: <i>Naše skladišče</i>)</p> <p>Predstavite dogajalni prostor v dramah <i>Zaprta vrata</i> in <i>Naše skladišče</i> ter pojasnite, zakaj ga osebe doživljajo kot »peklenskega«. Primerjajte odnose med osebami v prvi drami z odnosi med osebami v drugi drami. Presodite, v kolikšni meri lahko osebe obeh dram uresničijo besede »Če ti kaj ni všeč, veš, kje so vrata«. Pojasnite, kateri problemi, izpostavljeni v dramah, ustvarjajo tudi »pekel« našega časa. Ali menite, da za sodobnega človeka obstaja izhod iz njega?</p>	
A predstavitev dogajalnega prostora in pojasnilo doživljanja podobe »pekla« v dramah <i>Zaprta vrata</i> in <i>Naše skladišče</i> <i>I. in II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat predstavi dogajalni prostor in pojasni, kako »pekel« doživljajo osebe, tako da izhaja iz poznavanja in razumevanja vsebine. <u>Struktura:</u> nizanje trditev, naštevalno pomensko razmerje in trditev – dokazovanje trditve, vzročno-posledično pomensko razmerje. <u>Način razvijanja teme:</u> opisovanje, razlaganje.	8 točk
B primerjava odnosov med osebami <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat primerja odnose med osebami, tako da navaja podobnosti in razlike. <u>Struktura primerjave:</u> uvodna trditev/teza – 2 do 3 členi primerjave (podobnosti/razlike) – sinteza/sklep. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje z utemeljevanjem.	8 točk
C presoja, v kolikšni meri lahko osebe obeh dram uresničijo besede »Če ti kaj ni všeč, veš, kje so vrata« <i>II. in III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat presodi, v kolikšni meri lahko osebe uresničijo besede »Če ti kaj ni všeč, veš, kje so vrata«, tako da izhaja iz poznavanja in razumevanja vsebine ter svojega vrednotenja teh besed v povezavi z dramama. <u>Struktura:</u> trditev – utemeljevanje trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje, utemeljevanje.	6 točk

* Merila za celostno ocenjevanje gl. v *Predmetnem izpitnem katalogu za splošno matura – Slovenščina* (Ljubljana 2022) na straneh 10 in 11.

<p>Č pojasnilo, kateri problemi, izpostavljeni v dramah, ustvarjajo tudi »pekel« našega časa, in presoja, ali za sodobnega človeka obstaja izhod iz njega <i>II. in III. taksonomska stopnja</i></p>	<p>Kandidat pojasni, kateri problemi, izpostavljeni v dramah, ustvarjajo tudi »pekel« našega časa, in presodi, ali za sodobnega človeka obstaja izhod iz njega, pri čemer trditve utemeljuje z vsebinskimi elementi ter osebnim mnenjem; prepričljivost utemeljitve je odvisna od poglobljenosti razumevanja besedila v povezavi s sodobnimi družbenimi razmerami. <u>Struktura:</u> trditev – utemeljevanje trditve. <u>Način razvijanja teme:</u> razlaganje, utemeljevanje.</p>	<p>8 točk</p>
---	--	---------------

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

A Predstaviti dogajalni prostor v dramah <i>Zaprta vrata</i> in <i>Naše skladišče</i> ter pojasniti, zakaj ga osebe doživljajo kot »peklenskega« (4 + 4), npr.:	
<p>Zaprta vrata:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajalni prostor je manjša soba za zaprtimi vrati, v kateri se po smrti znajdejo tri osebe – Garcin, Ines in Estelle; vrata v salon v empirskem slogu se odpirajo le z zunanje strani, zato izhod iz njega ni mogoč; soba nima oken in ogledal, v njej so le trije naslanjači različnih barv, kamin, na katerem je težak bronast odlitek, in zvonec, ki ne dela; v sobi je neznosno vroče in soparno, ves čas sveti luč, ki se je ne da ugasniti; – vse tri osebe prostor doživljajo kot peklenski, saj je psihično trpljenje hujše od vsakršnega tradicionalnega »pekla«; vse tri osebe prostor doživljajo kot utesnjujoč, zadušljiv, soparen in brezizhoden, torej »peklenski«; ugotovijo, da ni naključij in da so skupaj zato, da pekel ustvarjajo drug drugemu; osebe so si ob prihodu pekel predstavljale drugače; <p>Naše skladišče:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajalni prostor je velikansko skladišče v hipermegamarketu, ki je umaknjeno in skrito pred kupci, zato deluje kot nekakšen vzporedni svet te ogromne trgovine; v skladišču je nešteto škatel različnih velikosti, na policah so izdelki, pripravljeni za prenos na police trgovine; v skladišču štiri delavke od jutra do večera, vse dni v tednu, opravljajo enolično delo; v njem tudi bivajo in spijo, zato se zdi, kot bi bilo skladišče delovno taborišče; vse njihove dejavnosti – delo, odmori, počitek, prhanje in tudi gledanje TV – so natančno določene in nadzorovane; – delavke prostor doživljajo kot peklenski zaradi utesnjenosti, nemoči, brezizhodnosti, krivic in zatiranja, saj ves čas v nehumanih razmerah opravljajo težaško delo za slabo plačilo in skromno odmerjen počitek, kar ustvarja njihovo nezadovoljstvo; delavke so podpisale enoletno pogodbo za delo in bivanje v skladišču, kar doživljajo kot »hudičevo pogodbo«; poleg fizične utrujenosti in enoličnega delovnika doživljajo tudi psihične pritiske in grožnje z odpuščanjem; vse mislijo, da je skladišče v njihovem življenju samo začasna postaja; kljub vsej peklenskosti pa je skladišče tudi prostor medsebojne solidarnosti in hrepenenja po drugačnem življenju. 	<ul style="list-style-type: none"> – do 8 točk: poglobljena predstavitev obeh dogajalnih prostorov in pojasnilo doživljanja oseb, ki vključuje več značilnosti s ponazoritvijo; – do 4 točke: predstavitev obeh dogajalnih prostorov brez pojasnila doživljanja oseb;
B Primerjati odnose med osebami v prvi drami z odnosi med osebami v drugi drami (8), npr.:	
<ul style="list-style-type: none"> – <i>odnosi v drami Zaprta vrata</i>: odnosi med Garcinom, Ines in Estelle so na začetku malce zadržani; ko se spoznajo in drug pred drugim priznajo krivdo za pretekla dejanja, postanejo odnosi <u>napeti, hladni, sovražni in mučni</u>; Ines se zagleda v Estelle, saj jo ta spominja na Florence, Estelle pa hoče Garcina, saj želi potrditev svoje lepote, s čimer sproži ljubosumje v Ines; Garcina Estelle fizično privlači, vendar potrebuje Inesino, ne Estelline potrditve, da ni strahopetec, saj ve, da Estelle ni iskrena, Ines pa potrebuje Estelle zaradi njene podobnosti s Florence; z neprestanimi pogovori o preteklih dejanjih in vzbujanjem krivde medsebojno <u>napetost in sovražnost stopnjujejo</u> ter tako postajajo <u>rablji drug drugemu</u>; največji pekel jim torej predstavljajo njihovi odnosi in spoznanje, da je krivda neizbrisljiva in da so obsojeni na brezizhodno skupno večnost, kar Garcin izrazi z besedami, da so pekel drugi; – <i>odnosi v drami Naše skladišče</i>: štiri skladiščnice – Vera, Suzi, Maria in Evelin – doživljajo usodo izkoriščanih delavk; ko si v skladišču oblečejo delovne halje, kljub svoji različnosti postanejo <u>kolektiv</u>; značajsko so si zelo različne in pripadajo različnim generacijam, a kljub temu razvijejo <u>solidarne, tovariške, prijateljske, zaupne, tople, spoštljive, spodbudne odnose</u>; četudi si včasih povedo resnico in se pri tem <u>sprejo ali celo (u)žalijo</u> (npr. Evelin zna biti zelo neposredna in ostra, zlasti do Suzi, 	<ul style="list-style-type: none"> – do 8 točk: primerjava, ki vsebuje dva poglobljeno razložena člena; – do 6 točk: primerjava z enim prepričljivo razvitim členom ali dvema manj poglobljeno razvitima členoma; – do 4 točke: primerjava z enim manj prepričljivo razvitim členom ali le predstavitev odnosov med osebami;

<p>prav tako neposredna je Maria, Vera pa jih kot nadrejena pogosto priganja k delu), <u>se hitro pobotajo, opravičijo, se spodbujajo in pohvalijo</u> med seboj (imenujejo se junakinje, superherojke ipd.); delavsko rutino prekinjajo s pogovori o vsakdanjih in tudi osebnostnih temah, se družijo med malico in zvečer pred TV ali ob »govorih« in »nastopih talentov«;</p> <p>– kandidat lahko poudari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <u>različnost</u> odnosov, ki se razvijajo med osebami obeh dram, npr. napeti, mučni, sovražni ... odnosi v <i>Zaprth vratih</i> in solidarni, tovariški, zaupni, spoštljivi ... odnosi v drami <i>Naše skladišče</i>; 2) <u>podobnost</u> v odnosih, ki se oblikujejo v obeh zaprtih prostorih, npr. oba prostora ustvarjata podobna <u>občutja brezizhodnosti in nemoči</u>, kar vpliva na odnose med osebami; 3) <u>razvoj</u> odnosov: v <i>Zaprth vratih</i> je razvoj viden (osebe se šele spoznavajo in se postopoma razkrivajo), v <i>Našem skladišču</i> pa razvoj ni viden (osebe so ujete v rutino); 4) <u>druge</u> vzporednice (npr. motiv žrtve; motiv soodvisnosti oseb, motiv ljubezni/erotike ...). 	
<p>C Presoditi, v kolikšni meri lahko osebe obeh dram uresničijo besede »Če ti kaj ni všeč, veš, kje so vrata« (6), npr.:</p>	
<p>kandidat pojasni razumevanje misli v povezavi z obema dramama in presodi, ali je izstop mogoč:</p> <p>– <i>Zaprta vrata</i>: Garcin, Ines in Estelle se po smrti znajdejo v sobi za zaprtimi vrati, od koder ni mogoče oditi, saj se vrata odpirajo le z zunanje strani; med osebami se ustvarijo odnosi, ki jim povzročajo peklenske psihične muke, zato si želijo izstopiti, a ugotovijo, da to ni mogoče; na koncu se vrata celo odprejo in osebe bi lahko odšle, a nimajo kam; drama se zaključi s spoznanjem, da jim je usojeno ostati skupaj celo večnost in da si bodo še naprej povzročale trpljenje, ki je kazen za neizbrisljivo krivdo; Garcinove besede »No, pa nadaljujmo« kažejo na cikličnost dogajanja;</p> <p>– <i>Naše skladišče</i>: Vera, Suzi, Evelin in Maria so predstavnice malega človeka, ki ga kolesje brezobzirnega in krivičnega kapitalističnega sistema do konca izkorišča; v skladišču opravljajo težaško in monotono delo, ki se ne konča niti ob nedeljah, vendar morajo v tem težkem položaju kljub nezadovoljstvu vztrajati zaradi preživetja; stalno tudi doživljajo pritiske in grožnje nadrejenih z odpuščanjem, s čimer je še posebej obremenjena Suzi, saj mora skrbeti za dva otroka; delavke ves čas hrepenijo po drugačnem življenju in si želijo oditi skozi vrata skladišča – Vera čaka na upokojitev, Suzi si želi odpreti cvetličarno ali delati na oddelku s cvetjem, Evelin bi bila rada pevka, Maria pa piše knjigo in gara, da bi jo lahko izdala; čeprav hrepenijo po odhodu, pa se zavedajo brezizhodnosti in brezupnosti svojega položaja, kar kaže tudi zaključek drame; misel na stavko zelo hitro opustijo, delajo naprej in čakajo prosto nedeljo; zaključek drame nakazuje cikličnost dogajanja in ohranja iluzijo o lepši prihodnosti.</p>	<p>– do 6 točk: poglobljena presoja možnosti uresničitve besed v navedku;</p> <p>– do 3 točke: manj poglobljena presoja možnosti uresničitve besed v navedku;</p>
<p>Č Pojasniti, kateri problemi, izpostavljeni v dramah, ustvarjajo tudi »pekel« našega časa, in presoditi, ali za sodobnega človeka obstaja izhod iz njega (4 + 4), npr.:</p>	
<p>Č1</p> <p>kandidat pojasni, kateri problemi, izpostavljeni v dramah, ustvarjajo »pekel« našega časa, npr.:</p> <p>– <i>Zaprta vrata</i>: (ne)odgovornost za lastna dejanja, krivda in kazen za pretekla dejanja, odtujeni odnosi, neiskrenost in prevare v ljubezenskih odnosih, nerešljivi konflikti ipd.;</p> <p>– <i>Naše skladišče</i>: izkoriščanje delavcev, zlasti žensk, zmaga kapitala nad človečnostjo, nadzor v delovnem procesu in nad življenjem posameznika</p>	<p>– do 4 točke: prepričljiva razlaga problemov, izpostavljenih v dramah, v povezavi s problemi današnjega časa;</p> <p>– do 2 točki: manj</p>

<p>nasploh, dehumanizacija odnosov, socialna stiska, brezperspektivnost mladih, odrinjenost umetnikov, vloga medijev, družinski problemi ipd.;</p> <p>Č2</p> <p>kandidat presodi, ali za sodobnega človeka obstaja izhod iz »pekla«, pri čemer izhaja iz izkušenj ter poznavanja družbenega in širšega konteksta, lahko tudi literarnega, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Menim, da za sodobnega posameznika izhod obstaja; čeprav si ljudje v medsebojnih odnosih pogosto ustvarjamo pekel (svet družbenih omrežij je primer novodobnega pekla), pa izhod lahko predstavlja že posameznikova odločitev, da bo odgovoren za svoja dejanja, s katerimi bo ustvarjal humane, sodelovalne in sočutne odnose. Pекel ustvarja tudi nevzdržen neoliberalistični oz. kapitalistični sistem, kar doživljamo tudi v svojem bližnjem okolju. Posameznik lahko z majhnimi koraki, npr. s stalnim izobraževanjem, z družbeno angažiranostjo in lastno ustvarjalnostjo, neprestano vpliva na drobne spremembe pri sebi in v družbi, izhod pa ponuja tudi umetnost ...;</i> – <i>Menim, da za sodobnega posameznika izhod ne obstaja, saj si tudi sodobni ljudje ne glede na okoliščine v odnosih ustvarjamo »pekel«, človek je namreč sebičen in neodgovoren, o čemer pričajo sovražni odzivi na družbenih omrežjih, skrhani odnosi, razpadle zveze, razbite družine, nesrečni ljudje ... Tudi sodobni družbeni sistem posamezniku pogosto ne ponuja nobene možnosti, da bi izstopil iz kolesja krivic, ki se dogajajo ...</i> 	<p>prepričljiva razlaga problemov, izpostavljenih v dramah, v povezavi s problemi današnjega časa ali zgolj predstavitev problemov;</p> <ul style="list-style-type: none"> – do 4 točke: prepričljiva presoja, ki vključuje več ravni vrednotenja; – do 2 točki: manj prepričljiva presoja, ki temelji le na doživljajskem vrednotenju.
--	---

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

2. Razlagalni/interpretativni esej

A) Vsebina (do 30 točk)

Specifikacijska tabela za ocenjevanje vsebine

Ime testa	Šolski esej, interpretativni/razlagalni	
Čas	SM 2024	
Tema	Ujeti ali svobodni?	
Naslov	Slavko Grum: Dogodek v mestu Gogi (odlomek)	
Navodila	Na podlagi didaskalij povzemite dogajanje v odlomku. Predstavite vzdušje v prvem in drugem delu odlomka ter predstavitev utemeljite z jezikovnimi in s slogovnimi sredstvi. Označite Klikota na podlagi odlomka. Ali je Klikot med branjem v vas vzbudil sočutje? Svoj odziv utemeljite. Presodite, ali se v nadaljevanju drame Klikot kot dramska oseba razvije.	
A povzetek dogajanja v odlomku na podlagi didaskalij <i>I. taksonomska stopnja</i>	Kandidat povzame dogajanje v odlomku, tako da pri tem upošteva (le) didaskalije. <u>Struktura</u> : časovna pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme</u> : pripovedovanje.	do 4 točke
B predstavitev vzdušja v prvem in drugem delu odlomka ter utemeljitev z jezikovnimi in s slogovnimi sredstvi <i>II. taksonomska stopnja</i>	Kandidat predstavi vzdušje v prvem in drugem delu odlomka. <u>Struktura</u> : naštevalna pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme</u> : opisovanje. Kandidat predstavitev utemelji z jezikovnimi in s slogovnimi sredstvi. <u>Struktura</u> : trditve – utemeljitev trditve in vzročno-posledična pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje, utemeljevanje.	do 4 točke do 8 točk
C oznaka Klikota na podlagi odlomka in predstavitev doživljanja z utemeljitvijo <i>I., III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat označi Klikota na podlagi odlomka. <u>Struktura</u> : naštevalna pomenska razmerja. <u>Način razvijanja teme</u> : opisovanje. Kandidat utemelji svoje doživljanje Klikotove podobe. <u>Struktura</u> : trditve – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje, utemeljevanje.	do 4 točke do 4 točke
Č presoja, ali se v nadaljevanju drame Klikot kot dramska oseba razvije <i>II., III. taksonomska stopnja</i>	Kandidat presodi, ali se v nadaljevanju drame Klikot kot dramska oseba razvije. <u>Struktura</u> : trditve – utemeljitev trditve. <u>Način razvijanja teme</u> : razlaganje, utemeljevanje.	do 6 točk

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

<p>A Povzeti dogajanje v odlomku na podlagi didaskalij (4), npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Klikot piše ljubezensko pismo Hani, tako da besede in stavke vnaprej izgovarja ter posluša, kako zvenijo; – med pisanjem vzide mesec; – ko ljubezensko pismo konča, ga zloži v kuverto in položi v šatuljo; – takrat po ulici prideta oče Kvirin s fagotom in birič Kaps s trombonom; Kvirin se šali in smeje, Kaps je tiho, ustavita se pod Klikotovim oknom; – Klikot pride tiho in previdno na ulico, v rokah ima flavto, in stopi k njima; – vsi se stisnejo pod kap pod Haninim oknom in <u>zaigrajo koračnico</u>; – koračnica večino <u>Gogovcev privabi k oknom</u>, tudi Hano, ki ji je glasba namenjena; – ko <u>prenehajo z igranjem</u>, želi Kaps spregovoriti, vendar ga Klikot vleče za roke in ga šepetaje roti, da naj bo tiho. 	<ul style="list-style-type: none"> – do 4 točke: natančen povzetek dogajanja, ki izhaja le iz didaskalij; – do 2 točki: povzetek, ki ne izhaja le iz didaskalij;
<p>B Predstaviti vzdušje v prvem in drugem delu odlomka ter utemeljiti predstavitev z jezikovnimi in s slogovnimi sredstvi (4 + 8), npr.:</p>	
<p>B1 kandidat razdeli odlomek na dva dela in predstavi značilnosti vzdušja v obeh delih;</p> <ul style="list-style-type: none"> – razdelitev odlomka na dva dela, npr.: (1) Klikotovo pisanje ljubezenskega pisma; (2) prihod Kvirina in Kapsa, igranje koračnice, odziv Gogovcev; – <u>vzdušje v prvem delu odlomka</u>: lirično, groteskno, turobno/žalostno ...; – <u>vzdušje v drugem delu odlomka</u>: groteskno, komično, živahno ...; – izhaja lahko tudi iz podobnosti in razlik, na katerih temelji vzdušje (npr. grotesknost, žalost in radost, liričnost in komičnost, posameznik Klikot in skupina godcev/kolektiv Gogovcev, Hana kot ideal in Hana kot poslušalka podoknice ipd.); <p>B2 (1) <u>vzdušje v prvem delu odlomka</u>: lirično, groteskno, turobno/žalostno ...</p> <ul style="list-style-type: none"> – dogajanje poteka ponoči, Klikot je v sobi sam, hrepeni po Hani, piše ji ljubezensko pismo, ki ga ne bo oddal, v pismu izpoveduje svojo ljubezen in občutja osamljenosti, nerazumljenosti, poudari svoje zatekanje v »privid«, sanje, ki jih želi ohraniti, saj ne želi biti izgnan iz edinega »paradiža«, ki si ga lahko ustvari (liričnost); – <u>lirični elementi</u>: Klikotovo (glasno) izpovedovanje; ta del besedila vsebuje različna jezikovna in slogovna sredstva, npr. kratke enostavne povedi, nenavadna raba glagola vedeti (»ne veste njegove eksistence«, »ve ceniti vsak šum«), stopnjevanje (»Ne veste človeka, /.../, ne veste njegove eksistence«), metaforičnost, ekspresivnost (»mrak se tipa z razcefranimi rokami nakvišku«) ...; – <u>grotesknost</u> se izraža s podobo prostora, saj ob Klikotovem oknu vzide »groteskno velik mesec ter obvisi /.../ kot ogromna laterna« (komparacija v didaskalijah poudarja grotesknost), s Klikotovim vedenjem, v katerem je polno nasprotij (glasno govorjenje, poslušanje, molk: »Je tiho – prisluhne – vzraste – se razživi itd.«); <p>(2) <u>vzdušje v drugem delu odlomka</u>: groteskno, komično, živahno, burkaško, dramatično ...</p> <ul style="list-style-type: none"> – podoba Kvirina in Kapsa je <u>komična</u>, komičnost izhaja tudi iz nasprotja med njima, saj je Kvirin majhen, zaripel, debelušen, Kaps pa je visok in suh; Kvirin se smeji, ker hoče povedati šalo, Kaps je resen in molčeč; tako poudarjena nasprotja lahko učinkujejo tudi <u>groteskno</u>; – <u>komičnost</u> se ustvarja tudi s Kvirinovimi besednimi domisljicami: ker je muzikalen, mora plačevati globo za kaljenje nočnega miru; Klikota pokliče kot maček, ki vasuje (»Mijav – mijav –«); – vedenje godcev pred igranjem deluje <u>komično in groteskno</u>; Klikot je 	<ul style="list-style-type: none"> – do 4 točke: natančna predstavitev vzdušja v obeh odlomkih; – do 2 točki: skromna predstavitev vzdušja (le naštevanje lastnosti); – do 8 točk: utemeljitev, ki vključuje po dve jezikovni ali slogovni sredstvi za vsak del odlomka (poimenovanje/ navedba, pojasnilo učinka); – do 4 točke: utemeljitev, ki vključuje po dve jezikovni ali slogovni sredstvi za vsak del odlomka, vendar brez pojasnila učinka, ali utemeljitev, ki vključuje dve jezikovni ali slogovni sredstvi le za en del odlomka;

<p>pretirano previden in tih, Kvirin namenoma kako besedo izgovori glasno; v tišino nato »zazveni pretresljiva muzika« ...; po koncu igranja nebesedno sporazumevanje poteka med Kapsom, ki želi spregovoriti, in Klikotom, ki mu želi to preprečiti, zato ga vleče za roke ter mu obupano šepeta ... (elementi situacijske komike);</p> <p>– k <u>živahnosti</u> prizora prispevajo Gogovci, ki so se pojavili na oknih, glasba jih je vzradostila, v didaskalijah so opisani kot nasprotje prejšnjega mraka (»nališpana za ples«, »smehljaje«, »vsa svetla v obraz«); tudi Hana na koncu radostno vpraša, kdo so veseli godci; prizor z Gogovci deluje glede na celoten odlomek <u>groteskno</u>, h grotesknosti prispeva tudi opis v didaskalijah, da se po oknih lahko pojavijo glave, samo narisane »na papir, z debelimi očmi«.</p>	
C Označiti Klikota na podlagi odlomka ter predstaviti in utemeljiti doživljanje Klikota (4 + 4), npr.:	
<p>C1</p> <p>– Klikot je sam, verjetno osamljen, hrepeni po Hani, vendar ji ni zmožen razkriti svoje ljubezni (ljubezenska pisma shranjuje v šatuljo);</p> <p>– med pisanjem se zelo vživlja v vsebino pisma, svojo izpoved globoko doživlja, je razmišljujoč, poetičen ...;</p> <p>– v družbi Kapsa in Kvirina je zadržan, preplašen, tih, sramežljiv ...; ko zasluti, da namerava Kaps Hani govoriti o njegovi ljubezni do nje, se prestraši in mu z obupanim šepetanjem dopoveduje, da naj bo tiho;</p> <p>C2</p> <p>– <i>Klikot se mi zaradi svoje osamljenosti in neuslišanega hrepenenja smili, saj človek, ki je nesrečno zaljubljen, lahko zelo trpi ...;</i></p> <p>– <i>do Klikota sem začutil prezir, saj ne morem razumeti, da odrasel človek ni zmožen dejavnega pristopa k ljubljeni osebi ...;</i></p> <p>– <i>do Klikota zaradi njegove grotesknosti težko razvijem sočutje, saj se mi zdi njegovo čustvovanje pretirano ...;</i></p> <p>– <i>zaradi grotesknosti je Klikot kot literarni lik prepričljiv, ne morem pa ga razumeti, saj ...</i></p>	<p>– do 4 točke: oznaka, ki vključuje več lastnosti s ponazoritvami;</p> <p>– do 2 točki: oznaka brez ponazoritev lastnosti oz. splošna oznaka, ki ni vezana na odlomek;</p> <p>– do 4 točke: prepričljivo izraženo doživljanje z utemeljitvijo;</p> <p>– do 2 točki: manj prepričljivo izraženo doživljanje s splošno oz. klišejsko utemeljitvijo;</p>
Č Presoditi, ali se Klikot kot dramska oseba v nadaljevanju drame razvije (6), npr.:	
<p>– <u>Klikot se v nadaljevanju drame razvije</u>, saj ga nadaljnje dogajanje prisili k večji aktivnosti, hkrati pa se stopnjuje tudi njegova nemoč: najprej pomaga Hani, da se znebi Prelihovega »trupla«, pri čemer do še toplega telesa čuti odpor, hkrati pa ga je strah (ta strah je verjetno premagal iz ljubezni do Hane), Hanina ponudba ga iztiri, ne more je sprejeti; ker se mu je porušila idealna podoba o Hani, se hoče doma obesiti, vendar mu ne uspe (si ne upa?), njegov drugi poskus se konča celo z bruhanjem; svojo nemoč na koncu pretvori v umetniško dejavnost, kot bi v umetnosti našel rešitev;</p> <p>– <u>Klikot se v nadaljevanju drame ne razvije</u>, saj ne doživi nobene bistvene spremembe; v nadaljevanju dogajanja opazujemo le stopnjevanje njegove nemoči (najprej čuti odpor in grozo ob odnašanju Preliha iz Hanine sobe, te naloge sploh ne opravi do konca, saj »truplo« odvrže, ko zasliši stopinje; nemoč in obup se stopnjujeta, ko mu Hana ponudi svoje telo, saj se želi celo obesiti); nemoč mu preprečuje, da bi karkoli naredil (niti obesiti se ne more); čeprav začasno rešitev najde v pisanju novele in je v to početje tako zatopljen, da ga – tako se zdi – ni med Gogovci, ki se na koncu drame zberejo na ulici, da bi videli goreti Gogo, se ni rešil, saj v zaključnem prizoru nemočno ponavlja »Privid je edini paradiž, iz katerega ne moremo biti pregnani«, kar pomeni, da se kot oseba ni razvil oz. da ga spoznanje (o Hani/o sebi/o Gogi) ni spremenilo.</p>	<p>– do 6 točk: presoja, ki je prepričljivo utemeljena z dvema ponazoritvama;</p> <p>– do 3 točke: presoja, ki je utemeljena z eno ponazoritvijo.</p>

B) Jezik (do 20 točk)

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
najmanj 600	do 8	do 6	do 6

Navedena merila za ocenjevanje veljajo samo za besedila v predpisanem obsegu.

Če pri *Vsebini* ali *Jeziku* kandidat ne doseže nobene točke, se celotna naloga oceni z 0 točkami.

Opozorilo!

- Ocenjevanje nalog z **manj kot 600 besedami**:

a) *vsebina*: točke so dodane po točkovniku,

b) *jezik*: število možnih točk za jezikovno pravilnost, besedišče in slog povedi ter zgradbo se ustrezno zniža, in sicer:

Število besed	Jezik. p.	Besedišče in slog povedi	Zgradba
599–450	do 6	do 4	do 6
449–300	do 4	do 4	do 4
pod 300	do 2	do 2	do 2